

Udvikling i antallet af fonde i Danmark 1999-2019

Fondenes
Videnscenter

10.2.2021

Indholdsfortegnelse

- **Formål**
- **Hovedpointer**
- **Analyse – Udviklingen i antallet af fonde**
- **Bilag**
- **Metode og kildegrundlag**
 - Værd at vide
 - Kildegrundlag og den anvendte population
 - Andre kilder

Formål

Denne analyse har til formål at belyse udviklingen i antallet af danske fonde i kategorierne erhvervsdrivende fonde og almene (ikke-erhvervsdrivende) fonde.

Analysen indgår i Fondenes Videnscenters øvrige analysearbejde for at afdække den overordnede udvikling i danske fonde og fondenes trivsel.

Executive summary

Kort opsummeret viser analysen:

1. At der i sytten ud af tyve år i perioden år 1999-2019, har været en negativ udvikling i antal danske fonde. Der har i alt over perioden været et fald i antallet af fonde på 1.546 fonde.
2. At der i 2019 er flere uddelende fonde end ikke-uddelende fonde.
3. At antallet af fonde er faldende – særligt antallet af almene (ikke-erhvervsdrivende) fonde.

Hovedpointer

Udviklingen i antallet af fonde har i perioden 1999-2019 været konstant nedadgående

I perioden 1999-2019 har der været en negativ udvikling i antallet af fonde i sytten ud af de tyve år. Selv om der er oprettet 2.452 nye fonde og foreninger i perioden, er der samtidig forsvundet 3.998. I alt er antallet af fonde faldet fra 11.343 i slutningen af 1999 til 9.797 i slutningen 2019. Det svarer til at antallet af fonde er faldet med 1.545 i perioden.

I 2019 er der flere uddelende fonde end ikke-uddelende fonde

I 2019 er der, for første gang siden 2016, hvor Fondsstatistikken startede, flere uddelende fonde end ikke-uddelende fonde. I 2019 var der 5.280 uddelende fonde mod 4.118 i 2016 – en stigning på 28 %.

Særligt blandt de almene (ikke-erhvervsdrivende) fonde er flere fonde begyndt at uddele. Hvor der var 3.602 uddelende fonde i 2016, var der 4.676 uddelende fonde i 2019. Det er en stigning på 30 % i gruppen af uddelende fonde i løbet af de fire år.

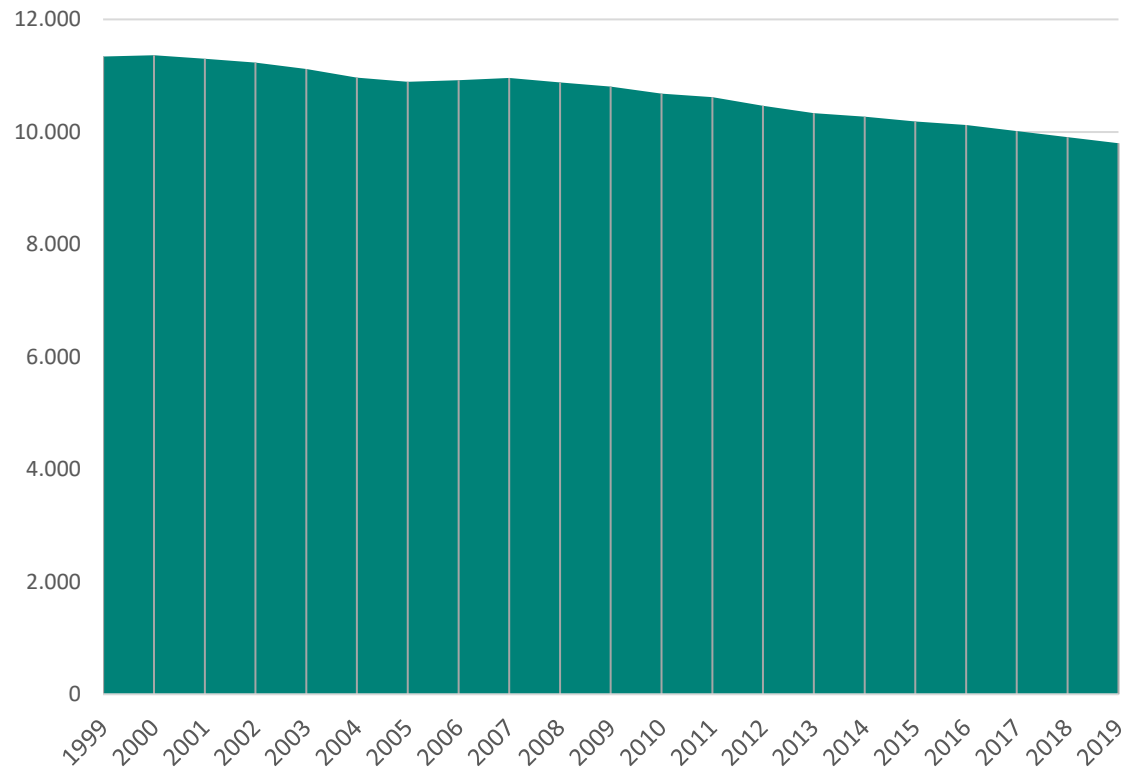
Flere uddelende fonde, men færre fonde i alt

Fonde er født til at leve evigt, men siden Fondsstatistikken blev etableret i 2016, har antallet af almene fonde været faldende.

I alt er antallet af fonde faldet med 5 % fra 2016 til 2019. Tallene dækker over, at antallet af erhvervsdrivende fonde er øget med 26 i perioden, imens der er blevet færre af de almene fonde. I alt er der blevet 533 færre almene fonde fra 2016 til 2019, svarende til et fald på 6 % i perioden.

Analyse – Udviklingen i antallet af fonde

Udviklingen i antallet af fonde 1999-2019

I perioden 1999-2019 har der været en negativ udvikling i antallet af fonde i 17 ud af de 20 år.

I alt er antallet af fonde faldet fra 11.343 i udgangen af 1999 til 9.797 i udgangen af 2019.

Selv om der er oprettet 2.452 nye fonde og foreninger i perioden, er der samtidig forsvundet 3.998. Det giver en nettoændring på 1.546 fonde.

Udviklingen i nye og lukkede fonde

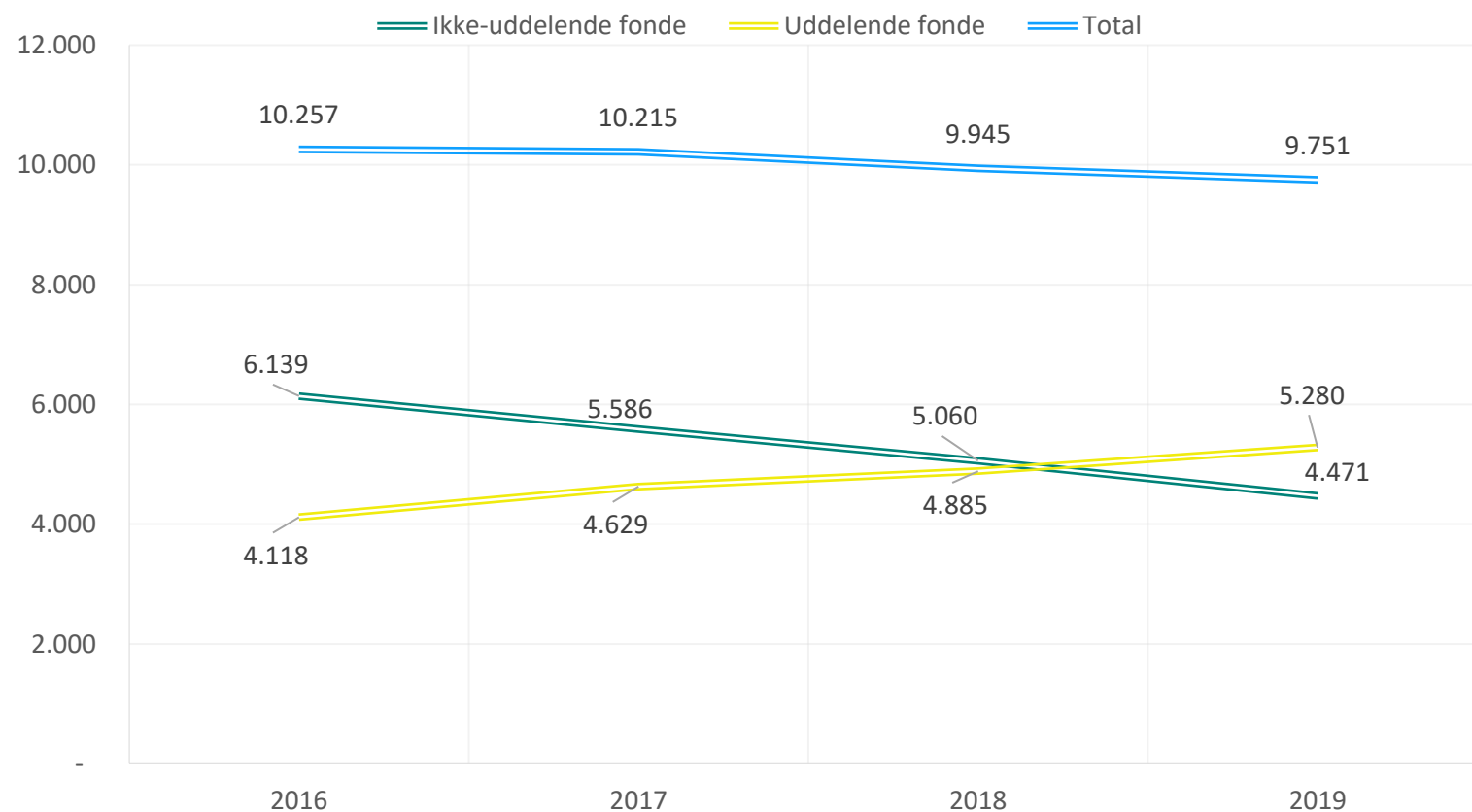
ÅR	Antal etablerede (nye) fonde	Antal lukkede fonde	Antal fonde	Nettoændring
1999			11.343	
2000	187	166	11.364	21
2001	165	228	11.301	-63
2002	146	212	11.235	-66
2003	117	235	11.117	-118
2004	134	287	10.964	-153
2005	110	182	10.892	-72
2006	185	158	10.919	27
2007	156	117	10.958	39
2008	101	176	10.883	-75
2009	65	143	10.805	-78
2010	54	180	10.679	-126
2011	80	140	10.619	-60
2012	64	219	10.464	-155
2013	133	261	10.336	-128
2014	117	184	10.269	-67
2015	114	196	10.187	-82
2016	128	194	10.121	-66
2017	166	272	10.015	-106
2018	124	232	9.907	-108
2019	106	216	9.797	-110

Tabellen er baseret på en kørsel i det ErhvervsStatistiske Register (ESR) efter samme model som populationen i Fondsstatistikken.

Afviselser mellem populationen i Fondsstatistikken og særkørslen i ESR skyldes tidspunktet for kørslen. ESR opdateres løbende.

Vær opmærksom på, at der godt kan stå fonde i ESR, der endnu ikke er lukkede. Teknisk er der et mørketal i antallet af fonde, dvs. reelt lukkede fonde kan indgå i registret.

Udviklingen i antallet af fonde

I 2019 er der flere uddelende fonde end ikke-uddelende fonde. Det er første gang, at det forholder sig sådan, siden Fondsstatistikken startede i 2016.

I 2019 var der 5.280 uddelende fonde mod 4.118 i 2016 – en stigning på 28 %.

Antal fonde opgjort efter type, og hvorvidt de uddeler eller ikke

		2016	2017	2018	2019	Ændring 2016- 2019	Ændring 2017- 2019	Ændring 2018- 2019	%-vis ændring 2016-2019
Erhvervsdrivende fonde	Ikke-uddelende fonde	828	820	713	766	-62	-54	53	-7%
	Uddelende fonde	516	542	652	604	88	62	-48	17%
	Total	1.344	1.362	1.365	1.370	26	8	5	2%
Almene fonde og filantropiske foreninger	Ikke-uddelende fonde	5.312	4.766	4.347	3.705	-1.607	-1.061	-642	-30%
	Uddelende fonde	3.602	4.087	4.233	4.676	1.074	589	443	30%
	Total	8.914	8.853	8.580	8.381	-533	-472	-199	-6%

Færre almene (ikke-erhvervsdrivende) fonde, mens antallet af erhvervsdrivende fonde har været let stigende.

533 færre almene fonde i perioden 2016-2019, mens der er kommet yderligere 26 erhvervsdrivende fonde til.

Kilde: Fondenes Videnscenter 2021 og Danmarks Statistik

Bilag

Antal fonde efter registrering med reelle ejere – registrering

	Virksomhedsform (fra 30. november 2020)				Virksomhedsform (fra 4. november 2019)			
	Antal aktiv	Mangler	Har registreret	Registrerings-%	Antal aktiv	Mangler	Har registreret	Registrerings-%
Interessentskab	19.496	4.390	15.106	77,48%	19.102	3.660	15.442	80,84%
Fonde og andre selvejende institutioner	7.335	1.933	5.402	73,65%	7.548	2.222	5.326	70,56%
Forening	2.731	1.419	1.312	48,04%	2.787	1.519	1.268	45,50%
Øvrige virksomhedsformer	4.241	1.389	2.852	67,25%	4.272	1.520	2.752	64,42%
Folkekirkelige institutioner (uden menighedsråd)	624	538	86	13,78%	552	466	86	15,58%
Andelsselskab (-forening)	1.498	417	1.081	72,16%	1.488	421	1.067	71,71%
Kommanditselskab	3.291	78	3.213	97,63%	3.303	92	3.211	97,21%
Europæisk økonomisk firmagrube	11	11		0,00%	11	11	0	0,00%
Anpartsselskab	266.182	5	266.177	100,00%	245.289	6	245.283	100,00%
Særlig finansiel virksomhed	194	3	191	98,45%	197	2	195	98,98%
Aktieselskab	33.935	2	33.933	99,99%	34.339	6	34.333	99,98%
SE-selskab	1	0	1	100,00%	1	0	1	100,00%
Forening eller selskab med begrænset ansvar	875	0	875	100,00%	907	0	907	100%
Andelsselskab (-forening) med begrænset ansvar	524	0	524	100,00%	531	0	531	100,00%
Erhvervsdrivende fond	1.356	0	1.356	100,00%	1.338	0	1.338	100,00%
Kommanditaktieselskab/partnerselskab	1.419	0	1.419	100,00%	1.304	0	1.304	100,00%
Iværksætterelskab	26.614	0	26.614	100,00%	38.609	1	38.608	100,00%
Hovedtotal	370.327	10.185	360.142	97,25%	361.578	9.926	351.652	97,25%

Kilde: ERST, bearbejdet af Fondenes Videnscenter 2021

Antal fonde efter bevillingsniveau 2016-2019

	2016	2017	2018	2019	Ændring 2016-2019	Ændring 2017-2019	Ændring 2018-2019	%-vis ændring 2016-2019	%-vis ændring 2017-2019	%-vis ændring 2018-2019
Total	10.257	10.215	9.945	9.751	-506	-464	-194	-5%	-5%	-2%
Ikke-uddelende	6.139	5.586	5.060	4.471	-1.668	-1.115	-589	-27%	-20%	-12%
1 kr.-0,25 mio. kr.	3.366	3.782	3.607	4.020	654	238	413	19%	6%	11%
0,25-0,5 mio. kr.	320	183	492	387	67	204	-105	21%	111%	-21%
0,5-0,75 mio. kr.	28	170	241	130	102	-40	-111	364%	-24%	-46%
0,75-1 mio. kr.	48	53	15	33	-15	-20	18	-31%	-38%	120%
1-2 mio. kr.	81	105	213	381	300	276	168	370%	263%	79%
2-5 mio. kr.	104	162	171	114	10	-48	-57	10%	-30%	-33%
5-10 mio. kr.	89	61	41	80	-9	19	39	-10%	31%	95%
10-25 mio. kr.	31	58	38	75	44	17	37	142%	29%	97%
25-50 mio. kr.	7	10	21	18	11	8	-3	157%	80%	-14%
50-100 mio. kr.	17	19	18	13	-4	-6	-5	-24%	-32%	-28%
100-500 mio. kr.	20	22	20	23	3	1	3	15%	5%	15%
500+ mio. kr.	7	4	8	6	-1	2	-2	-14%	50%	-25%

Kilde: Fondenenes Videnscenter 2021 og Danmarks Statistik

Metode og kildegrundlag

Værd at vide

Fonde og fondslignende foreninger

Generelt bruger vi betegnelsen "fonde" for både "fonde" og "fondslignende foreninger", da det gør teksten nemmere at læse. Enkelte steder, hvor der er en analytisk pointe i at adskille de to kategorier, ser vi dog på dem hver for sig.

Almennyttige og andre bevillinger

I Danmarks Statistiks fondsstatistik, der danner grundlag for denne analyse, er det ikke muligt at identificere, hvorvidt en bevilling er givet til almentnyttige aktiviteter, eller om den er givet til f.eks. familieformål eller ikke-almennyttige erhvervsformål. Stikprøver fra fondenes årsregnskaber antyder, at det er en mindre del af de bevilgede midler, der går til andet end almentnyttige formål. Men det er ikke på baggrund af det nuværende datagrundlag muligt at sige noget helt præcist om, hvor mange penge der er tale om. I denne analyse fokuserer vi derfor på de samlede bevillinger.

Meget store, Store, Mellemstore, Mindre og Små

Vi kategoriserer de enkelte fonde som "meget store fonde", "store fonde", "mellemstore fonde", "mindre fonde" eller "små fonde" på baggrund af det totalbeløb, den enkelte fond har bevilget i et bestemt år. "Meget stor" betegner fonde, der har bevilget 500 mio. kr. og derover, "store" er fonde, der har bevilget mellem 50 og 500 mio. kr., "mellemstore" er fonde, der har bevilget mellem 10 og 50 mio. kr., "mindre" er fonde, der har bevilget mellem 1 og 10 mio. kr., mens "små" fonde har bevilget under 1 mio. kr.

Uddelinger, bevillinger og udbetalinger

Når man taler om fondenes uddelinger, er det vigtigt at være opmærksom på forskellen på bevillinger og udbetalinger. En *bevilling* er et tilsagn, en fond giver om at ville udbetale penge til en aktivitet. En *udbetaling* er fondens faktisk udbetalte beløb på baggrund af en bevilling. En bevilling og de efterfølgende relaterede udbetalinger sker ofte i forskellige kalenderår. Et eksempel kan være en fond, der siger ja (bevilger støtte) til at støtte en festival i 2018, men først udbetaler pengene i 2019, når festivalen gennemføres. Et andet eksempel kan være, når store bevillinger til f.eks. anlægsprojekter udbetales over flere år. Ordet *uddelinger* bruges ofte som en samlebetegnelse for både bevillinger og udbetalinger.

Løbende priser

Beløbene i analysens tabeller er opgivet i løbende priser. Derved er tallene sammenlignelige med den opgørelse over fondsstatistikken, der er offentliggjort af Danmarks Statistik. En opgørelse af udviklingen i faste 2018-priser (korrigeret efter nettoprisindekset) kan findes som bilag sidst i analysen.

Variierende uddelingsniveau

Hvis en fond det ene år foretager en bevilling på flere hundrede mio. kr. til et bestemt formål og ikke gør det samme året efter, kan det tydeligt aflæses i fondsstatistikken. F.eks. har der i 2018 været en væsentlig stigning i bevillinger til Internationale humanitære formål, Sociale formål og til Uddannelses- og folkeoplysningsformål på baggrund af enkelte fondes store bevillinger til områderne. Årsagerne til udsving i bevillingsniveauerne kan f.eks. være, at en fond har som praksis hvert tredje til femte år at give regelmæssige og flerårige større bevillinger til et område, at fonden ændrer strategi, eller at de midler, fonden har til rådighed til uddelinger, varierer fra det ene år til det næste. Det kan også have indflydelse på uddelingsniveauerne, hvilke projekter fondene bliver præsenteret for af den omverden, de støtter.

Kildegrundlaget og den anvendte population

Denne analyse er baseret på de seneste tal fra [Danmarks Statistiks fondsstatistik](#), herunder en række særkørsler foretaget for Fondenes Videnscenter.

Danmarks Statistiks fondsstatistik indeholder data fra 2016 til 2019, og sammenligninger kan derfor kun gå tre år tilbage. Af den grund bør man være tilbageholdende med at konkludere entydigt på de beskrevne udviklingstendenser.

Vi tager i analysen udgangspunkt i de bevilgende fonde og foreninger. Ud af de 9.945 fonde og fondslignende foreninger, der i 2018 er med i Danmarks Statistiks opgørelse, fokuserer vi således først og fremmest på de 4.885 fonde, der i 2018 uddelte bevillinger.

Danmarks Statistiks fondsstatistik er baseret på en dataindsamling blandt tre kategorier af fonde og fondslignende foreninger:

1. Private erhvervsdrivende fonde
2. Private almene fonde og andre private selvejende institutioner
3. Private foreninger og lign., der agerer som fonde med betydelige uddelinger, f.eks. patientforeninger og filantropiske foreninger.

De private foreninger er bl.a. udvalgt på baggrund af SKAT's liste over godkendte foreninger under ligningslovens § 8 A. Derudover er der som del af populationen udvalgt enkelte andre organisationer, der definerer sig som og arbejder som fonde.

Da der ikke er skattefradrag for ikke-almennyttige bevillinger, kunne man tro, at det er muligt at sammenstille Danmarks Statistiks fondsstatistik med SKAT's opgørelse over, hvor mange bevilgede midler der er betalt skat af. Og på den måde få et overblik over de rent almennyttige uddelinger. Men særligt for de erhvervsdrivende fonde, hvis datterselskab(er) udgør fondenes hovedindtægtskilde(r), gælder det, at de ikke altid har fradrag for deres bevillinger, selv om de faktisk er almennyttige. Dette skyldes den såkaldte prioriteringsregel (<https://skat.dk/skat.aspx?oid=2047570>), og derfor kan man ikke direkte sammenstille Danmarks Statistiks fondsstatistik med SKAT's opgørelse.

Danmarks Statistik trækker bl.a. informationer fra Det Centrale Virksomhedsregister (CVR-registret). I CVR-registret er der i enkelte tilfælde registreret fonde, der ikke længere eksisterer, hvilket hænger sammen med, at der er en overgangsperiode, fra en fond lukker, til det registreres i registret. Det betyder, at Danmarks Statistiks opgørelse ikke er 100 % præcis, når det gælder antallet af fonde.

Andre kilder

Aktindsigt i antallet af reelle ejere hos Erhvervsstyrelsen for registrering i 2020 og 2019